

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — 2 „ — „
 Na štvrt roka — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
 nonpareill riadku 90 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú

Odhalenie veľkých škandálov.

Zvláštnou úlohou politického účinkovania kresťanskej ľudovej strany je bezohľadne vyčistiť to veľké bahno, aké sa pod panovaním liberálov vo verejnom živote nashieralo. — Toto od koreňa vyčistenie verejných pomerov robila a robí vždy kresťanská ľudová strana v záujme pospolitého ľudu. V tomto šlachetnom diele nehatí ju ani to, že sa v koalícii nachodí. Kresťanská ľudová strana totiž, ako svedomite plní svoje povinnosti ku iným stránkam koalície, tak s nezkladnou odhodlanosťou a zmužilosťou zastáva aj pospolitý ľud. Čo náš ľud pod liberálmi trpel, to sa ani opísať nedá.

Liberáli, keď už pospolitý ľud takmer z celej jeho ľudskej hodnoty vyzliekli, vynašli k tomu ešte aj také prostriedky, ktorými ho od krajiny celkom odcudzili. Ľud začal Uhorsko opúšťať. — Krom tyranstva liberálov, vážnejších príčin k tomu nebolo. Úrody neboly zlé. Politické pomery neboly horšie, ako v inom období minulosti. Ľud vzdor tomu húfne opúšťať krajinu. Len roku 1907. vystaňovalo sa 327 tisíc ľudí do cudzého sveta z Uhorska.

Cieľom zahatenia obrovského vystaňovania vynesené boly zákony o jejichž prevedenie sa nikto nestaral. Pozdejšie, pod vládou Kolomana Szélla zákon vystaňovania mal byť opravený, vystaňovanie sa malo diať pod ochranou a dozorstvom vlády. Cieľom prevedenia tohoto zákona uhorská vláda uzavrela kontrakt s uhorsko kráľovskou námornou plavebnou spoločnosťou Adria, ktorá zastupovala liverpoolsku námornou plavebnú spoločnosť *Cunard*. Táto mala vysta-

hovalcov do Ameriky prevážať pod dozorstvom uhorskej vlády. Od tých čias, čo uhorská vláda s Adriou kontrakt uzavrela, riasťol počet vystaňovalcov v obrovských rozmeroch. Adria totiž nie sama zaoberala sa s vystaňovalcami, lež záležitosť tú odovzdala podniku cudzej premávky a cestovania. Kancellárii totiž Cestovných Kariet. To ešte nebolo dost! Do kompánie vzali si k tomu aj Uhorskú Kupeckú a Uverkovú Banku. Táto driečna trojčlenová spoločnosť vydržovala po celej krajine agentov, ktorí verbovali ľudí do Ameriky a dávala takým naničhodníkom od 4000 do 55.000 korún ročitého platu. Plavebné spoločnosti dostávaly od hlavy každého vystaňovalca, ktorého im agenti lifrovali, 18 korún. Uhorská Kupecká a Uverková Banka od hlavy každého, ktorého agenti ku vystaňovaniu naviedli, dostávala 7 korún. No a týmto, vyžieranie ľudu prevádzajúcim spoločnosťam, za jejich ohavné remeslo platil uhorský štát blízko poldruha miliona korún ročitej subvencie.

Tieto spoločnosti, v smysle uzavretého kontraktu len z prístavu Fiume prevážať maly vystaňovalcov pod dozorstvom uhorského štátu. Čo ale urobily? Aby úbohý ľud viacej zdieľať mohly, potajomne spravily kontrakt aj s plavebným konsorciumom: «*Nord Atlantischer Dampferlinien-Verband*» a od tohoto zabezpečily si tak veľkú subvenciu, akú od uhorského štátu ľahaly. Takýmto spôsobom vyžierali nesvedomiti panamisti, čo na čele výšspomenutých troch spoločností stoja, našich ubiedených vystaňovalcov.

Proti tejto neslýchanej paname pozdvihol slovo a tento hrozný škandál odhalil v snemovom zasadnutí 21. novembra nasledujúcou, vo

výfahu podanou interpelláciou, vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Karol Hencz.

V úvode interpellácie odvolával sa interpellant na zákony, cieľom sriadenia a zamedzenia vystahovania vynesené. V odôvodnení interpellácie ale vyzdvihol zvlášte nasledujúce neodškriepiteľne pravdivé udalosti a pokračoval:

«Vieme, že dľa 8. §. IV. zákonného článku 1903. štát uhorský kontrakt uzavrel s Adria uh. kráľ. námornou plavebnou a úč. spoločnosťou, akožto zastupiteľkou liverpoolskej námornej plavebnej účast. spoločnosti Cunard. — Spoločnosť Adria má kontrakt so spoločnosťou Cunard. Dľa kontraktu uhorského štátu s Adriou, táto je povinná sriadť všetky záležitosti vystahovania. — Adria ale nezodpovedala tejto kontraktuálnej povinnosti, lež riadenie všetkých vystahovateľských záležitostí preniesla na Účastinársku Spoločnosť Cudzinskej Premávky, totižto na Kancelláriu Cestovných Kariet. Včul už v úplnom povedomí zákonodarskej svedomitosti, opovažujem sa tvrdiť, že čo len spáchať sa mohlo nadužívania, dotyčne vyžierania vystahovalcov, oškodenia krajiny a prefigľovania zákonov, toho všetkého dopustila sa Účastinárska Spoločnosť Cudzinskej Premávky a Kancellária Cestovných Kariet.

Dľa 7. §. IV. zákonného článku 1903. doslovne zakázané je povereným vystahovalstva, teda agentom provízie dávať, lebo tí zamestnaní majú byť s ustáleným platom. Adria nezaobrá sa sama s riadením vystahovateľských záležitostí. lebo nechce prevádzať také hnusné kšefty, lež celú tú vec preniesla na Kancelláriu Cestovných Kariet, dľa uznesenia ale, ktoré má proti vyššpomenutému zákonu s touto spoločnosťou, od každého dospelého vystahovalca Kancellárii Cestovných Kariet dáva 18 korún provízie a od vystahovalcov od 1—12 rokov 9 korún provízie od každej hlavy.

Kancellária Cestovných Kariet vydržovala silu agentov po celej krajine a to bez určitého platu a dávala im províziu 4—5 korún od hlavy. V nasledovnom môžem predostref

Výkaz vystahovateľských agentov.

Výkaz tento zneje nie z roku 1907., kedy bolo vystahovanie najsilnejšie, lež z roku 1905.

a vídať z toho, ak hrozné summy dostávali krom platov v províziách len nasledovní agenti:

Štefan Balogh, stanicu mal v Torontál-Aracs s ustáleným platom 2400 korún, dostal na skutku 5214 korún; Bertalan Fischer (Rimaszombat) s ročitým platom 3600 korún, dostal skutočne 6300 korún; Leo Lederer (Zombor) s ročitým platom 2400 korún, fahal 6340 korún; Žigmund Pollák (Temesvár) ročitého platu mal 3600 korún a dostal 6752 korún; Desider Vadasz (Kisvárd) s ročitým platom 3000 korún, dostal 6914 korún; Emil Szikla (Eperjes) mal ročitého platu 2400 korún a zdvihol naskutku 9182 korún; Móric Bányász (Nagyszöllös) praeliminovaných mal 6000 kor. a zdvihol 9794 korún; Fleischmann S. a W. (Ungvár) ročitého platu mal 18.000 korún a dostal 40.380 kor.; Filip László (Kassa) určeného platu mal 24 000 korún a dostal ako plat a províziu od zväbených vystahovalcov 55.215 korún. (Veľký hluk a hnutie z pravej a ľavej strany.) Tento pôvodný hárok, ctená snemovňa, ukázal som svojim časom aj pánu ministrovi vnútra.

Kancellária cestovných kariet prevádzala jej hnusné kšefty z počiatku len z poverenia plavebnej spoločnosti liverpoolskej *Cunard*, ktorá mala kontrakt so spoločnosťou Adria. Ponevác ale Cunard len z Fiume prevádzala vystahovalcov do Ameriky, z tadiaľ ale odcestovalo ich roku 1907. len 48.000, aby aj za tých vystahovalcov, čo zo severných prístavov do Ameriky cestovali dostala 18 korún provízie od hlavy, Leo *Láncezy* uzavrel smluvu so severnými plavebnými spoločnosťami, následkom čoho potom Kancellária cestovných kariet dostala 18 korún provízie od hlavy aj za tých vystahovalcov, čo zo severných prístavov do Ameriky cestovali.

Dejstvovanie Účastinárskej Spoločnosti Námornej premávky, patrične Kancellarie cestovných kariet je ešte aj v inom ohľade na hroznú škodu tak vystahovalcom, ako celej krajiny. — Vo vyzvaniach, aké vystahovateľskí agenti rozširujú, stojí doslovne, že Kancellária cestovných kariet premieňa peniaze. Neškodí teda pohliadnuť aj, tieto spoločnosti

Ako zamieňajú peniaze?

Kancellária Cestovných Kariet predáva vystahovalcom cudzé peniaze, marky a dolláre.

(Hluk a hnutie z prava.) — Táto kancelária má kontrakt s Uhorskou Kupeckou Bankou, ktorá zaopatruje cudzé peniaze, marky a dolláre a prepúšťa ich ku predaju Kancellárii Cestovných Kariet; za to dostáva 40 procentov z differencei tohoto kšeftu. Ak hnusné veci páchali pri tomto predávaní a zamieňaní peňazí, to vídaj z toho, že za päť korún dávali vôbec jedon dollár a za jednu korunu dvadsať halierov jednu marku. Len nedávno vznikly veľké ponosy a prosil som aj pána ministra vnútra o zavedenie vyšetrovania, lebo keď si chudiaci Slováci, alebo iní sedliaci premieňali peniaze v hodnote 200—300 korún, úradníci dali im dollárov len v hodnote 150—200 korún. Chudiaci vysťahovalci nezna- júc peniaze, prijali ich. Ako ale prišli do Fiume a tu doktorého vysťahovalca lekári odpravili a plavebná spoločnosť nevzala na loď, keď si chcel dolláre na koruny premeniť, za dollár nedali mu 5 korún, lež iba 4 koruny 60, alebo 4 koruny 70 halierov.

Z týchto podrobných výkazov vysvitá, že náš ľud za drahé peniaze najatí agenti hnali do Ameriky, že plavebné spoločnosti nemilosrdne zdieraly a vyzieraly vysťahovalcov a že zvlášte Kancellária cestovných kariet viacej škodí ľudu a krajine, ako morová rana. Zrušiť treba kontrakty s týmito spoločnosťami uzavreté. — (Hlučné schváľovanie a potlesk)

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Katolícka Jednota počíta už 140 tisíc členov. Medzi týmito je vyše 25 tisíc za vieru oduševnených Slovákov. V krátkom čase tak obrovské úspechy! Je to zrejmým svedectvom toho, že Jednota Katolíckeho Ľudu je vec dobrá a šlachetná. Tomuto pohybu každý zdrave zmýšľajúci katolík musí sa pripojiť, keď mu na srdci ležia jeho cirkev, náboženstvo. časné a večné blaho.

Horliví katolíci minulého týždňa vydržovali shromaždenia na nasledujúcich miestach:

Szentendre (stolica Pest). Početní veriaci tohoto mesta a okolia uzavreli vydržavať shromaždenie katolíckej Jednoty. Shromaždenie toto oznámili aj — ako to zákon predisuje — mestskému kapitánovi. Mestský kapitán vzal v známosť toto oznámenie, dovolil teda shromaždenie, lež s tým obmedzením, že sa na ňom

nesmie rečniť po slovenský a po nemecký, ale len po maďarský. Rozhodnutie svoje múdry kapitán mestský odôvodnil tým: «že v zmysle našich zákonov v Uhorsku vo verejných shromaždeniach neslobodno v inom jazyku rečniť, ako po maďarský». Nuž ten mestský pán kapitán môže byť ináč múdry pán, krajinským zákonom naším sa ale priam tolko rozumie, ako sliepka pivu. — Ktorý zákon krajinský zakazuje vo verejných shromaždeniach rečniť po slovenský, alebo po nemecký? Len hlupák pomäteného rozumu môže volačo podobného trvdiť. Hlúposť síce nikdy nevymre na svete. Proti hlúposti už aj bohovia prastarej doby darmo bojovali. Toto svevolné prehrešenia sa proti krajinským zákonom a právam občanov, katolíci Svätého Ondreja a okolia nesmejú trpet. Odstrániť treba právnou cestou takého mestského kapitána, ktorý o krajinských zákonoch ani tolko pochopu nemá, ako najposlednejší dedinský bakter.

Ku shromaždeniu dostavilo sa ostatne početné obecnstvo. Nad nezákonným zákazom mestského kapitána rozhorčení katolíci slovenského a nemeckého jazyka verejne dali výrazu výkrikami: «Či my neplatíme daň? Či sme my neni občania našej vlasti, že v našej reči nesmieme prednášky slúchať?» Po utíšení oprávnenej nevole poslucháčov rečnili: krajinský vyslanec Karol Hencz a redaktor Ján Huber. Utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu bolo s veľkým oduševnením jednohlasne vyslovené.

Veľké utvorené shromaždenia byly vydržované v obciach: Dunabogdány, Szolnok, Beregszász, Bortornya (stolica Zala), Zákány (stolica Somogy), Belezna (stolica Somogy), Karád (stolica Somogy), Andocs (stolica Somogy), Németlad (stolica Somogy), Tab (stolica Somogy), Csongrád, Paran, Boldogasszony, Csátalja, Babócsa (stolica Somogy), Háromfa, Vizvár (stolica Somogy), Kolozs (stolica Kolozs), Szulok (stolica Somogy), Szakálháza (stolica Temes), Zamánd (stolica Somogy).

Pöltzék (stolie Sáros). Utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu s všestranným oduševnením. Za miestneho správcu vyvolený je pápežský kaplán, dekan a farár Ondrej Szikorszky. Vodcovia skupenín sú: Béla Harsághy, Ján Csatáry, Štefan Fogas, Ondrej Lyipka a Georg Bariszla.

Jubilárna svätá omša pápeža Piusa X.

Veľkolepé skvostné pobožnosti odbavovaly sa v pondelok, 16. novembra v bazilike svätého Petra. Svätý Otec slúžil svätu omšu z príležitosti zaklúčenia 50 ročného kňazského jubilaea svojho. Zriedkavá a veľkoleposťou všetko, čo si myslaci človek predstaví môže, prevyšujúca slávnosť táto zodpovedala radostným citom,

akými chová sa celý svet katolícky ku viditeľnej hlave cirkvi, miestodržiteľovi Krista Pána na zemi.

Dávno už nebolo tak ťažko vstupenky dostať do baziliky sv. Petra, ako ku tejto príležitosti. Lepšie miesta, následkom nariadenia svätého Otca, podržané boli pre pútnikov. Pútnikov ale bolo sila zo všetkých strán a takmer z každého významnejšieho mesta Talianska. — Hlavná loď mohútneho chrámu z príležitosti tejto slávnosti rozdelená bola na dve čiastky. Mramorové steny kryly baršúnové a hodbovné drahocenné pokrovce. Na pravo od svätiny boli miesta pre kardinálov a deputácie monarchov. Medzi mimoriadnymi deputáciami monarchov prvé miesto podržané bolo pre zastupiteľa jeho veličenstva nášho kráľa. Túto deputáciu viedol knieža Karol *Schwarzenberg*, a boli v nej gr. Albert *Schönborn* a gr. Alexander *Khuen-Héderváry*. Za tým nasledoval nemeckého cisára zastupiteľ barón *Schorlemer*, zastupiteľ španielskeho kráľa knieža *d'Assissi*, portugalského kráľa *de Gouvêa Osoria*. Cestou zvláštneho vyslanectva vyslovili blahoželania pápežovi: *Vilhelmina* kráľovna holandská, *Luitpold* bavorské panujúce knieža, kráľ saský, kráľ belgický; republiky: Kolumbia, Čile, Peru, Argentína, Kostarika, Brazília a San-Salvador, cár ruský a knieža z Monako. Z príležitosti slávnosti tohoto dňa ozdobené boli všetky chrámy večného mesta.

Počet pri jubilarnej svätej omši prítomných v mohútnom chráme svätého Petra prevyšoval štyridsaťtisíc. Tieto tisíce ale v nábožnom tichu očakávaly príchod svätého Otca. O desiatej hodine konečne vidieť bolo pápežský sprievod v kaplnke Oltárnej sviatosti, z kadiaľ so svätým Otcom na nosidlách (*sedes gestatoria*) sediacim tiahol cez celú hlavnú loď chrámu, pri čom z chora na strieborných trúbach hrali pápežskú hymnu. Pápež pri pochode v pravo i ľavo udeľoval požehnanie. Čaro krásny bol skutočne tento pochod. Telesná stráž, stráž šľachtická, taktiež i úradníci vatikánski v zriedkave peknom odeve, kardináli, arcibiskupi, biskupi a množstvo cirkevných hodnostárov bol tak prekvapno pekný a zaujímavý objav, akého pri žiadnej inej slávnosti nevidieť.

Niekoľko minútami pred desiatou, svätý Otec zostúpil z nosidiel a na menšom tróne sediac,

prijal holdovanie kardinálov, niekoľko biskupov, opátov a dvoch spovedníkov baziliky (penitenciarii) pod čím hudba kaplny Sixtinskej v sprievode gregoriánskych spevárov prednášala «*Zalm ad Nonam*» po čom svätý Otec spieval modlitbu a obliekol sa v obradné rúcho pápežské.

Zvláštne obrady pápežskej veľkej svätej omše sú nasledujúce: Pápežský kríž, patrične knihu, epistolu a evanjelium obsahujúcu, sprevádza sedem nosičov svetiel (*acoli*). — Jeho svätosti assistujú, pomáhajú pri svätej omši hlavný penitenciár kardinál (teraz *J. Vanutelli*) a ešte traja diakoni kardináli a viacej veľkňazov u trónu stojacích. Po okázaní oltára pápež troch assistujúcich diakonov kardinálov boská na oce líca. Vatikánsky direktor, arcibiskup zakristia, od začiatku veľkej omše po offertorium trikrát okoštuje hostiu a víno (cieľom vytvorenia otrávenia pápeža). — Epistolu a evanjelium spievajú aj v gréckej reči, sami grécki kňazi. — Veľkú omšu slúžiaci svätý Otec ďalej, sväté prijímanie nie pri oltári lež na väčšom tróne prijíma, asice najsvätejšiu krv cievkou, lebo z kalicha prijímajú pri svätej omši assistujúci kardináli. Pápež potrebuje pri svätej omši dve tiary (pápežské koruny) a viacej mitr. Assistujúci veľkňazi potrebujú infule.

Po svätej omši udelil pápež odpustky a požehnanie «*Urbi et orbi*» (Rímu a celému svetu) a s celým dvorom a sprievodom pri prednáške pápežskej hymny zo strieborných trúb vzdialil sa do Vatikánu.

Večer, vzdor daždivému počasiu, večné mesto skvostne bolo osvietené. — Deň pred tým, 15. novembra bol diplomatický obed u štátneho sekretára kardinála *Merry del Val*.

Jednota katolíckeho ľudu v stolici Nógrád.

Utvorenie Jednoty Katolíckeho Ľudu potrebné bolo v stolici neogradsej už aj z tej príčiny, lebo tam nesvedomiti a zlomyseľní ľudia už od dávna búria katolíckych veriacich. Robia to cestou bezbožných a nebezpečných novín a s pomocou najatých agentov, akých z dediny do dediny posielajú tým cieľom, aby ľud zlamutíli, zavádzali a búrili proti vretnostiam, v prvom rade ale proti katolíckemu duchoven-

stvu. Dosiahle a nedosiahle úspechy týchto najatých agentov uverejňujú sa potom na potupu katolíckych veriacick v novinách socialdemokraticko národnarských.

Potrebnosť utvorenia katolíckej Jednoty nahliadli poprední mužovia stolice svetskí a duchovní. Početní z inteligencie svetskej a z katolíckeho duchovenstva shromaždili sa 12. novembra v Balassagyarmatoch ku porade tým cieľom, aby ustanovili deň, v ktorý katolícka Jednota utvorená má byť vo všetkých obciach stolice neogradskej.

Ku porade dostavili sa svetskí a duchovní v tak ohromnom počte, že vo veľkej dvorane mestského domu všetci ani miesta nemali. Zo strediska prišli ta krajinský vyslanec Alexander *Ernszt* a hlavný sekretár Jednoty Katolíckeho Ludu Štefan *Haller*.

Krajinský vyslanec, gróf Géza *Mailáth*, zahájil poradu rečou, v ktorej poukázal na zvláštnu potrebnosť utvorenia Jednoty Katolíckeho Ludu v každej, i tej najmenej obci stolice neogradskej.

Štefan *Haller*, hlavný sekretár Jednoty prečítal najprv apoštolského ducha list, ktorý *Ludvik Balás*, osvietený pán biskup rožňarký upravil na poradu. List arcipastiera slyšali prítomní s čulým oduševnením. Hlavný sekretár vysvetlil na to ciele a spôsoby organizovania Jednoty Katolíckeho Ludu pri všestrannom súhlase početného obecnstva.

Alexander *Ernszt*, krajinský vyslanec, dokázal príkladmi, ak súrne potrebné je bezodkladné utvorenie Jednoty a predostrel návrh, aby Jednota Katolíckeho Ludu v každej obci stolice neogradskej organizovaná bola dňa 22-ho novembra.

Početní prítomní prijali návrh jednohlasne na čo predseda, krajinský vyslanec, gróf Géza *Mailáth* zakľúčil poradu.

Jednota katolíckeho ľudu v stolici Sopron.

Katolícke duchovenstvo stolice Sopron shromaždilo sa 19. novembra v meste Sopron ku porade tým cieľom, aby rokovalo o utvorení katolíckej Jednoty na celom území stolice šopronskej. Duchovenstvo a ľud tejto stolice do

povstania kresťanskej ľudovej strany vytrvale brali účasť vo všetkých pohyboch kresťanských. Nikoho neprekvapí preto, že aj na tejto porade prítomné bolo, s malou výnimkou, duchovenstvo celej stolice. Pre nedostatok priestoru, mená týchto zmužilých bojovníkov už aj pre veľký počet jejich uviesť nemôžeme, to ale treba nám vyzdvihnúť, že všetci do jedného s telom i dušou sú za katolícku Jednotu.

Zo strediska prišli ku porade skutočný vnútorný tajný radca, podpredseda snemovne a predseda Jednoty, Štefan *Rakovszky*, pápežský praelát a krajinský vyslanec *Ján Molnár*, krajinský vyslanec Alexander *Ernszt* a hlavný tajomník Jednoty Štefan *Haller*.

Porada začala sa o pol jedenástej vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu pod predsedníctvom praepošta farára Rudolfa *Páder*. Predseda zahájil poradu krátkou rečou, po čom držal prednášku hlavný sekretár:

Štefan *Haller*. Vysvetloval ciele, prostriedky, organizáciu katolíckej Jednoty a spôsoby jej utvorovania. Jednotu Katolíckeho Ludu predstavil, ako veľký tábor, v ktorom sa neustále pripravovať treba ku tým veľkým bojom, aké viesť musí v Uhorsku kresťanstvo proti svetovým náhľadom nekresťanským.

Ján Molnár pápežský praelát poukázal na tie mravné a hospodárske záhuby, aké zapríčinily posiaľ organizované tábory nekresťanské, proti ktorým ochrániť môže obyvateľstvo krajiny jedine organizácia katolícka. Vysvetlil dopodrobna povinnosti miestnych správcov a vodcov skupení, od jejichž účinnosti závisí celá sila katolíckej organizácie.

Alexander *Ernszt* krajinský vyslanec spomenul úspechy, aké katolícka Jednota v stolici šopronskej posiaľ dosiahla a predostrel návrh, aby pre celé územie stolice ustálený bol, ako agitacionálny deň, 6. decembra. — Navrhol ďalej že katolícka Jednota náklonná by bola tohoročné valné shromaždenie v mesiaci decembri vydržiať v Šoprone, jestli miestne organizácie s týmto súhlásia,

Porada prijala oba návrhy jednohlasne a s oduševnením.

Štefan *Rakovszky* pozdvihol sa konečne ku slovu a začal svoju reč: «S radostou spatrujem poznove spolu tých, o ktorých vedel som i po

čas najtuhších bojov, že vedľa mňa stoja. Zkúsil som, že sú aj dnes so mnou a že pri mne vydržia aj v tých ťažších okamženiach, ktoré nasledovať môžu v budúcnosti. Istý rečník spomenul nedávno zástavníka budúcnosti. Nezávidím tento titul nikomu. Nebol a není som ja nosič zástavy, lež skorej nosič meča a ako taký, keď bolo treba, prerazil som cestu naším zásadám vo verejnom živote. Zástavu niesť není ťažká úloha. Lež zadržal zástavu, ktomu je sila uža potrebná. I keby ja bol nosičom zástavy, nikdy bych ju nevniesol do toho tábora, jehož vodca povedal o nás, že ho od nás celý svet oddeľuje.

Treba nám vedieť, že v nastávajúcich bojoch bude sa jednať nie len o čisto politické otázky. Budú oni aj do života náboženského a hospodárskeho hlboko siahať. V týchto bojoch budú mať slovo aj také nové vrstvy, ktoré nasiaknuté sú zväčša zásadami revolucionárnymi. Tieto — rozumie sa — v prvom rade dajú sa do nás katolíkov. Jesli sa im ale pošťastí nás zničiť, každé vieryvyznanie môže byť o tom presvedčené, že nevyhne našemu osudu. My sa ku našej obrane organizujeme. Nech podobne robia aj druhí. Stoštyridsaťtisíc členov u nás neznamená stoštyridsaťtisíc korún, lež stoštyridsaťtisíc srdc, ktoré tak cítia ako my. Toto je nám za potreby.

Mnoho pracujeme v záujme tejto novej organizácie katolíckej a není sme bohatší, lež chorľavejší — Paláce sme si nevystavili, ani si ich stavať nebudeme. My pracujeme bezžístne, preto aj naše zásady prv neskôr otvorí sa cestu v srdcia stáťtisícov. Presvedčený som o tom, že veľkú čiastku tejto práce, duchovenstvo tejto stolice ochotne vezme na seba a ju aj verne odbaví.

Štefana *Rakovszkyho* reč prijali prítomní s hlučnými ováciami, po čom predseda poradu zakľúčil.

K našemu vyobrazeniu.

V jednom anglickom, Havelland zvanom majeri robia maslo s pomocou psa. Ako to totiž naše vyobrazenie predstavuje, pes žene to koleso, ktorým sa v povedľa stojácej masničke z mlieka maslo múti. Na vodorovne ležiacom kolese stojí totiž ten pes a chce ísť napred. Ponevác je ale na refazi, hýbe len nohami a žene tak ko eso s masničkou spojené. Pri masnici stojí súdok s mliekom, z ktorého chcjú robiť maslo.

POLITICKÉ CHÝRY.

Socialdemokratické gazdovstvo.

Ústav zabezpečenia robotníctva má v každom ohľade sociálne veľmi ťachetné ciele. Po iných krajinách starajú sa podobné ustanovizne o práce neschopné, alebo choré robotníctvo. — U nás zo zabezpečenia robotníctva najväčší osov majú náčelníci a vodcovia robotníctva. Robotníctvo není vstave svoje práva uplatniť, socialdemokratickí vodcovia ale ľahajú za nič pre nič platy až do 12 tisíc korún. Dokážeme to hned príkladmi.

Socialdemokratickí vodcovia, Grossmann a Adolf Kiss majú ročíte po 12 tisíc korún platu. Bokányi má ročitého platu 6 tisíc korún.

Dozorcovia nemocných: Klárik, Teszársz, Rády, Matos, Saly, Pelczéder, Pfeifer, Horovicz a Karol Jancsó, všetko socialdemokratickí vodcovia ľahajú najmenej po 3000—4000 korún ročitého platu.

Adolf Goldner, bývalý socialdemokratický vodca, má teraz svoje vlastné sanatorium, na ktoré dostal 2 milliony korún subvencie.

Chyrný Karol Méray-Horváth, ktorý v cudzozemsku študovať má sociálne otázky, dostať má ku doplneniu štúdií 50 tisíc korún, z ktorých prvú čiasticu, totiž 10 tisíc korún mu už vyplatili.

Všetky tieto ohromné peniaze vyplácajú z pokladnice ústavu na zabezpečenie robotníkov.

Pri budapešťianskej pokladnici k zabezpečeniu robotníkov účinkuje 320 úradníkov. Z týchto 200 sú židia. Dvadsať úradníkov nepatrí ku organizácii, ostatní všetci sú internacionálni socialdemokrati. Nad týmto gazdovstvom pohoršíť sa musia priemyselníci, remeselníci a robotníctvo celej krajiny. Vláda ale nech už konečne prísne zakročí proti internacionálnej socialdemokracii, ktorá ľud vyžiera a na haňbu a záhubu je celému Uhorsku.

Pozemková daň.

Kresťanská ľudová strana má v jej programme aj daňovú reformu. Zvlášte za reformu pozemkovej dane bojovala neustále i za panovníctva liberálov. Ako jednu a istú príčinu chudobnenia nášeho roľníckeho stavu pokladala kresťanská ľudová strana za jedno ten nespravodlivý systém, dľa ktorého pozemkovú daň vyměřávali a za oruhé z cela nespoľahlivý doterajší kataster. Finančný minister vyracoval najnovšie návrh zákona o opravení pozemko-daňového katastru a o ustálení percenta pozemkovej dane.

Tento návrh pojednával tieto dni finančný výbor snemovne a po nepatrných opravách aj přijal, tak že

pnutím svojej sily vrazil svoje ostré pazúry do drieku mučiacej ho ženy.

Ondriš ale kízal sa ďalej, snáď dolámaný, snáď s rozdrúzaným telom a za jeden okamih dosiahol do zakrpatených stromov a kerov pozostávajúcu húštinu a jako predtým zrazený orol, zmiznul medzi bladozeleňými vetvami.

Ťažké, trápne minúty nasledovali teraz pre úbohú ženu. Nevedela, či je Ondriš pri živote, alebo čo premenená mŕtvola visí dakde medzi bodľavými haluzami v húštine; nevedela, či sa má pohnuť za ním, a či sa má oddať jeho osudu. Prišly jej na rozum malé deti a čakala, čakala ďalej, pod pazuchou s mladým orlom, ktorý začal púšťať ostré pazúry už do ráncov na svetlej sukni.

Strapatá hlava Ondrišova odrazu vyskytla na boku vrcha, jako vychádzajúce mesiačkové svetlo a jeho postava pomaly sa vynímala z pomedzi haluzí krov. Pomaly, opatrne, štvornožky spiechal dolu. Najkrkolomnejšiu čiastku cesty mal za chrbtom, len že preto je svätá pravda, že do svojej smrti bude spomínať dnešnú neprijemnú sankovicu.

Ešte niekoľko okamihov a s jedným posledným skokom bol pred ženou. V svaloch sotva mal silu, vlasy mal rozstrapatené, z chrbáta v handrách visely mu šaty, krpce sa mu rozliezly a z rúk asi na dvadsať miestach tiekla mu krv.

A aby vec bola aj komičná, veľký jeho nos nešeredne zapuchnul. Jeho žena plačúc vrhla sa na dychčiacu jeho prsá, ale on usmievave hľadel na ňu a veselo povedal:

— Moja koža je mocnejšia, jako kabát; na šťastie zachytil som úponku jednej divej čiernej maliny a tak nespadol som na najbližší peň, čo by opravdu nechutný žart bol býval. Ale náš orol, jako že sa cíti? Ukáž že toho mladého pána, nech ho vidím z blízka.

Žena pred manželom držala úbohého vtáka, ktorému hlava nepohnute vysela dolu z dlhého krku, ale naskutku aj vyrazily jej slzy z očí a tiekly dolu bladou tvárou.

— Tam je, zdochnul! — nariekala.

Počím jej manžel vysel medzi životom a smrťou, počím jej zmiznul z pred očí a ona medzi bojzlivostou a čakaním pekelné muky vystála, potiaľ-potiaľ stýskala mladého orla, kým mu para neodletela s nežným dýchaním jarného vetra.

— Konec je všetkému! Ani peňazí, ani súkna! — skríknul Ondriš rozhorčene.

Ale žena nežne sa k nemu pritúlila:

— Orol je tam, — šopkala — ale ty žiješ; ty si môj jediný Ondriš!

Poslovenčila: *Jožina.*

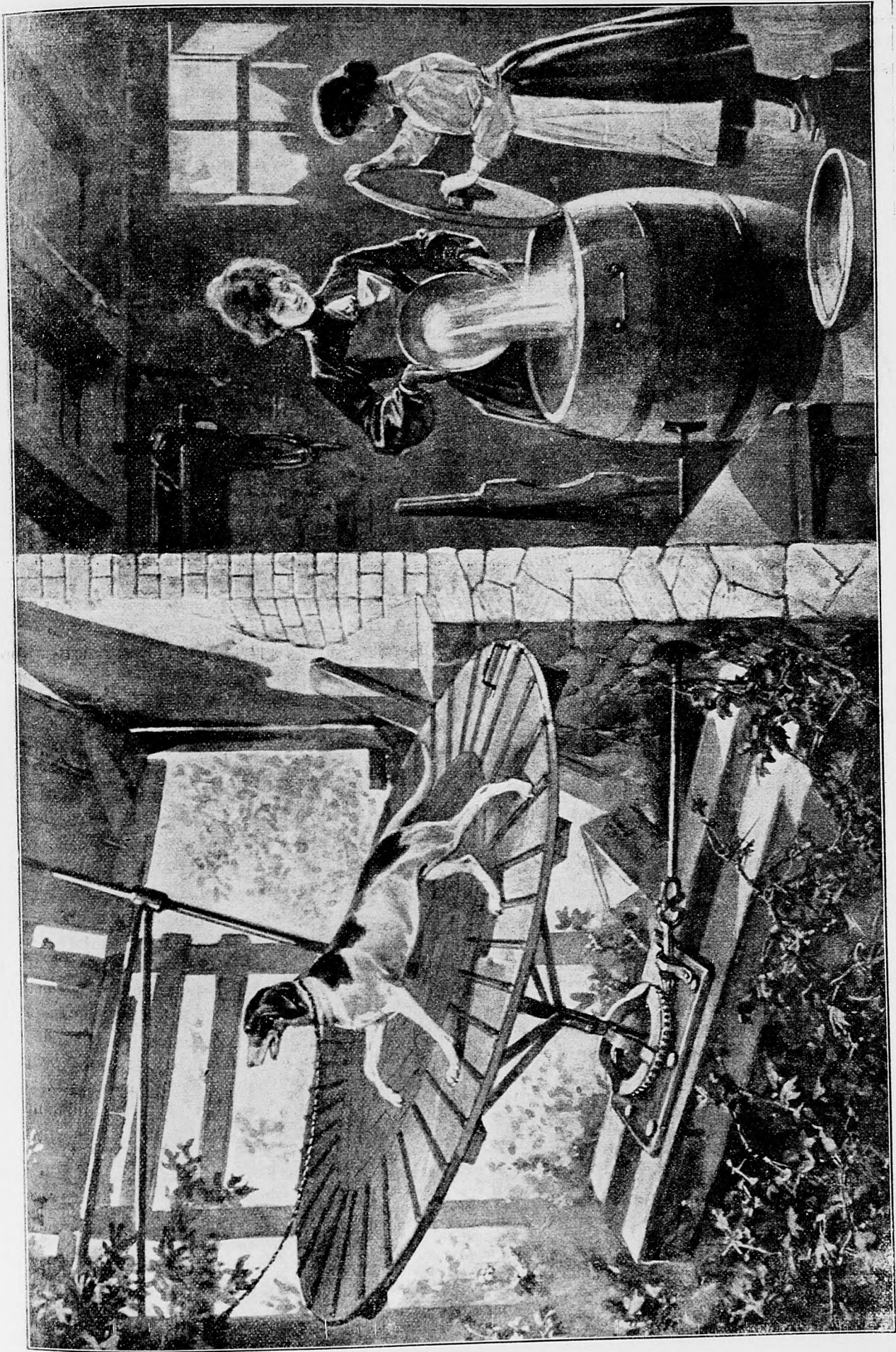
CHÝRNIK.

Jubiläum jeho veličenstva kráľa. Vo Viedni robia v najväčších rozmeroch prípravy ku zasväteniu 2. decembra, akožto pamätného dňa 60 ročného panovníctva jeho veličenstva. — Sasský kráľ *Fridrich August* v sobotu, 21. novembra ráno prišol do Viedne. Na poludnie ho jeho veličenstvo v Hoffburgu prijal na osobnom výsluchu, po čas ktorého sasský kráľ opätne blahoželal jeho veličenstvu z príležitosti 60-ročného panovníckeho jeho jubiläuma. — Cieľom blahoželania jeho veličenstvu z príležitosti 60 ročného panovníckeho jubiläuma príde 5. decembra do Viedne aj švédsky kráľovský pár a pobaví sa tam cez dva dni.

Z biskupstva spišského. Uprázdnenú faru v Stan-
kovánoch obsiahol *Jozef Hromada*, farár v Hutty. Na jeho miesto je za správcu poslaný *Franc Dulya*. — Preložei sú kapláni *Štefan Schulz* zo Zubrohlavy do Nižných-Ružbach, *Štefan Mnohel* z Podvilka do Hyb a *Karol Machay* do Harhova. — Osvietený pán biskup, dr. *Alexander Párvy* vo svojom 21. obežnom liste odporúča kňazom, aby časopis «Svätá Rodina», ktorý *Anton Hromada*, farár v Bielompotoku (Orava) rediguje, podporovali a medzi pospolitým ľudom čo možno rozširovali.

Chýry z biskupstva košického. Katolícky kruh autonómny 21. novembra držal prvý zábavný večierok v miesnostach svojich v paláci grófskej rodiny *Forgách*. — Slávnostnú reč držal pri tejto príležitosti osvietený pán biskup dr. *August Fischer-Colbrie*. — Dňa 22., 23. a 24. novembra odbavovaný bol v katolíckom kruhu takrečený kresťansko sociálny kurzus, na ktorom držali prednášky zo strediska rečníci: dr. *Pavel Ruffy*, dr. *Jozef Krassy*, *Dénes Görcsönyi*, dr. *Melchior Kiss*, krajinskí vyslancovia: dr. *Alexander Giesswein* a dr. *Emil Nagy*, pravotár dr. *Ján Zlinszky*, dr. *Henrik Fieber* a *Karol Szentiványi*. Prednášky kurzu navštívilo obecenstvo v tak veľkom počte, že miestnosti katolíckeho kruhu celkom preplnilo. — Zábavný muzikálny večierok, ktorý usporiadal spolok svätého Imricha košických juristov ku počte svojho patróna, podaril sa v každom ohlade. — Jubilárne slávnosti svätého Otca, Piusa X., zaključujúcu svätú omšu s početným pomocníctvom slúžil pápežský protonotár, kanonik a mestský farár *Ondrej Kozora*. Pri svätej omši prítomný bol aj osvietený pán biskup. — Mládež gymnázia praemonštratských kňazov a spolok svätého Imricha košických juristov 19. novembra slávnostne odbavovali deň svätej Alžbety a pamiatku v Bohu zosnulej Alžbety, kráľovnej Uhorska. — Pri voľbe autonómneho zastupiteľa zo stránky duchovenstva z odovzdaných 222 hlasov dostal

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan-a»!

Ako robia maslo v Havellande?

154 hlasov a vyvolený je titulárny kanonik a farár zo Szepsi, Ondrej *Magóczy*. — Bohoslovci biskupského seminária na pamiatku kňazského jubilea svätého Otca pápeža Piusa X., odbavovali 17. novembra veľmi peknú slávnosť, na ktorej prítomní bol osvietený pán biskup a krom duchovenstva stredišťa šťastnilo sa vo veľkom počte aj svetské obecenstvo. — Z príležitosti jubilarnej pamiatky a k úcte Panny Marie z Lourdes, veľkolepú slávnosť odbavovali dievčence ženského patronážu v katolíckom kruhu, za ktorej príležitosti krásnu oduševňujúcu reč držal kaplán Geyza *Horváth*. — Alexander *Oppitz*, farár z Nagymihályu držal v Šárospataku a Töketerbeši s názornými obrazmi prednášky zo života Ježiša Krista a o divotvornom mieste Panny Marie lourdskej.

Chýry zo Sariša. Prešov. Z príležitosti jubilarnej pamiatky svätého Otca pápeža Piusa X., veľmi peknú slávnosť odbavovali školáčky anglických mníšiek 16-ho novembra. Mnohé v tento deň na úmysel svätého Otca pristúpily aj ku svätému prijímaniu. Po veľkej svätej omši držaly školáčky nábožné a poučné prednášky vo veľkej dvorane kláštora. Po prednáškach držal ku prítomným hlboko zanimavú reč praepošt a farár Adalbert *Záborovszky* a oduševňoval tak školáčky, ako aj početné obecenstvo ku nezlomnej vernosti a oddanosti ku svätej stolici a námestníkovi Krista Pána. — Školáčky vnútorných škôl anglických mníšiek na pamiatku pápežského jubilea usporiadaly krásne divadelné predstavenie pred početným obecenstvom 21. novembra. — Katolícky kruh Rákócziho 22. novembra usporiadal druhý muzikálny zábavný večierok, pri ktorom pochvalne účinkoval chýrny spevokol z Miškoveca. — Stoličný výbor vydržoval mimoriadne shromaždenie 27-ho novembra a pojednával o záležitostiach stoličných lekárov a o jejich platoch. — Dňa 14. novembra vstúpil do stavu manželského statkár, cis. a kráľ. komorník Jozef *Köszeghy* so slečnou Sofiou *Kösch*, dcérou Arpáda *Kösch* a Kornelie Pritschalko. Sobášil ich za prítomnosti početnej inteligencie praepošt farár Adalbert *Záborovszky*. — Školu cieľom vzdelávania priemyselníkov s dovolením a podporou ministra obchodu otvorili 16-ho novembra a budú v nej držať prednášky až do konca marca. Prednášajú sa v tejto škole predmety zvlášte remeselníkom potrebné vo večerných hodinách od 5. do 8. — *Barđijov*. Dňa 8. novembra vypukol tu oheň v jednom dome. Hasičia len s veľkým napnutím síl mohli odstrániť veľké nešťastie. Požiar zúril tieto dni aj na Mako-

vici. — *Pöltzék*. Najnovšie utvorili tu Jednotu Katolíckeho Ludu s 34 členami. O toto veľké zásluhy má neunavene horlivý farár a pápežský kaplán Ondrej *Sikorsky*. — Katolícku Jednotu utvorily ešte nasledujúce obce: Hernádszentistván s 75 členami, Szokoly s 51, Tapolesány s 22, Kisfalu (Malovesko) s 22 členami. *Hernádszentistván*. Vytrvalou prácou tunajšieho horlivého farára Alexandra *Makovics* založený je tu kresťanský potravný spolok so 108 členami a s kapitálom 3170 korún. Nech toto k povzbudeniu a za nasledovania hodný príklad slúži všetkým takým obciam, kde posiaľ ani katolícka Jednota ani kresťanský potravný spolok není sú založené.

Oheň. V spišskom Harhove (Görgö) dňa 15. novembra zhorel dom Jozefa Talpaša aj s bočnými staviskami.

Zakázané shromaždenie. Staroveský hlavný slúžny Štefan Matyasovszky bez dôkladnej príčiny svedovoľne zakázal to kresťansko sociálne ľudové shromaždenie, ktoré v záujme všeobecného, rovného, tajného, povinného volebného práva s hlasovaním po obciach skrze Franca Kleina, farára richvaldského, Jozefa Michna Šimurda gazdu richvaldského, Jozefa Gürschinga obuvníka staroveského a Štefana Ogibovicsa gazdu Staroveského na 22. novembra popoludní do Starej-Vsi bolo zvolané. Hľa, v našej takrečenej ústavnej krajine sme už na toľko prišli, že chudobný človek ani toľko práva nemá, že by v záujme svojho jediného, najsvätejšieho občianskeho práva svoje ústa otvoril mohol. V budúcom čísle «Kresťana» budú udané tie smiešne príčiny, ktoré ten bojzlivý staroveský slúžny vo svojom zákaze udal.

Železničné nešťastia. V novšom čase sa železničné nešťastia tak často udávajú, že človeku odíde chuť od cestovania. Naposledy sa nikto nechce vystaviť tomu nebezpečeniu, aby sa späť vrátil čo mrzák, dokaličený, alebo aby prípadne cestu životom zaplatil. Táto neprajná okolnosť primala ministra obchodu ku vydaniu prísneho nariadenia. Z vyšetrovania, ktoré v jednotlivých pádoch správa železnice zaviedla, dokázané je, že príčinou prevažnej väčšiny železničných nešťastí bola nedbanlivosť železničných zamestnancov. Minister obchodu nariaďuje teda cestou železničnej direkcii všetkým predstaveným, aby na prácu zamestnancov prísne dozerali a proti nedbanlivým čo najprísnejšie zakročili. Minister sa vyslovuje, že napozatým neprehliadne ani tú najmenšiu chybu. Súčasne upomína železničných za-

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíciiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoľuje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ pozbavajú sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára není potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovnenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

mestnancov na to, že vláda ochotne splnila ich žiadosti pofahom na polepšenie ich hmotného stavu, teda môže s celým právom očakávať, aby zamestnanci svedomite a ochotne plnili svoju povinnosť. Toto nariadenie bolo tým potrebnéjšie, lebo najnovšie udaly sa zas dve železničné nešťastia. Na železničnej čiare Győr—Sopron—Ebenfurt jedon nákladný vlak na stanici mesta Sopron 17. novembra o polnoci vrazil do jedného šibujúceho vlaku. Viac vozňov sa na kúsky dolámalo. Vodič nákladného vlaku zomrel, zo železničiarov dvaja boli smrteľne, traja ale ťažko ranení. Prísne vyšetrovanie je zavedené ohľadom toho, aby sa ustálilo, že kto bol príčinou nešťastia. — Na stanici Palota-Ujfalu nákladný vlak čísla 561. min. týžd. srazil sa s viacerými, na kolajniciach stojacími vaggónmi. Viac vaggónov vyskočilo z kolajnice, ale väčšej nehody sa nestalo, Premávku na skutku uviedli do poriadku. Na nádraží v Solnoku 18. novembra večer rýchlovlak čísla 603. vrazil do motorového vlaku čísla 4307., ktorý prišiel zo Sentešu. Lokomotíva rýchlovlaku náhradný vozeň motorového vlaku, v ktorom sedeli štyria, cele dodrúzgala. Z pomedzi cestovateľov dvaja: hlavný zahradník Ján Urbán a Jolana Bugyi, ktorí deň predtým mali sobáš, boli nebezpečne ranení. Obidvoch na rýchlovlaku odviezli do Budapešti. Ostatné dve osoby boli ľahšie ranené. — Nešťastie sa udalo následkom chybných signálov.

Aký pušný prach majú v Srbsku? V Srbsku prišli na stopu neslýchanému klamstvu, ktoré nielen že veľkú škodu zapríčinilo štátu, ale tak vojenské kruhy, ako i po vojne túžiacich Srbov veľmi zronilo. — Vyšlo totiž na svetlo, že válečné vystrojenie nestojí ani fajku tabaku. Objednaním a prevzatím válečných prostriedkov poverený bol podplukovník Dušan Stojanovič, direktor štátnej fabriky na pušný prach v Obilicierove neďaleko Kragujevácú. Ponevác táto fabrika nevedela lifrovať dost pušného prachu, Stojanovič aj u jednej nemeckej fabriky objednal pušný prach vo väčšej zásobe. Túto zásielku teraz preskúmali a prišli na to, že *prevažná časť pušného prachu je suchý kravský hnoj*; patróny a ostatné náboje nemožno vôbec upotrebovať a nemožno prach od smetí tak očistiť, aby sa dal upotrebiť. V tejto machinácii majú účasť početní vojenski dôstojníci, medzi nimi aj delostrelecký správca vojenského technického ústavu, ktorý si takýmto spôsobom zadovážil veľký majetok. Prípád v celom Srbsku vzbudil veľký ruch a samo sebou sa rozumie, že polóuradne všemožne taja, že by sa pri lifrovaní pušného prachu takéto klamstvo bolo udalo.

Vyznačený žiak. Jeho veličenstvo kráľ žiakovi prvej triedy občianskej školy Zoltánovi Nyárimu udelil strieborný záslužný križ za to, že jedného svojho spolužiaka s nasadením svojho vlastného života od smrti zachránil. Vyznačený malý chlapec je žiakom I. triedy občianskej školy v Kapuváre. Dňa 3. júna t. r. sa so svojimi kamarátmi kúpál v rieke Rába. Nyári sa už okúpál a práve sa obliekal, keď počul, že z vody volakto volá o ratu. Bedákajúci chlapec bol jeho spdužiak

Jozef Stift, ktorého počas kúpania prúd Ráby zachvátil. Nyári bez váhania skočil za topiacim sa chlapcom, ktorý, kým k nemu doplával, práve tretí raz sa ukázal nad vodou. Nyári ho zachytil, ale na svoje nešťastie, lebo chlapec aj jeho stiahol pod vodu. Nyári sa vyslobodil od tohoto smrteľného objatia a sám by bol mohol vyplávať, ale namiesto toho ešte raz skočil za topiacim sa a teraz už on chytil Stiftovo rameno. Silný chlapec posbierajúc všetku svoju šikovnosť, chytro plával ku brehu so svojím omdletým kamarátom a o niekoľko minút boli už obidvaja v bezpečnosti. Vyznačenie jeho veličenstva kráľa si tedy tento chlápec veľmi zaslúžil a to tým viac, lebo dľa chýru už aj predtým previedol viac smelých skutkov.

Mesto v tme. V Baňskej Bystrici následkom mimoriadne suchého a studeného počasia elektrické diela vypovedaly službu. 18. novembra od 6. h. večer nastala v meste úplná tma. Neresť zväčšuje ešte aj tá okolnosť, že pre nedostatok vody v Hrone tento stav môže prípadne aj za viac týždňov potrváť.

Oheň. Z Lipt. Sv. Mikuláša píšu, že dňa 15. novembra v noci v obci Malužina zhorela fabrika na obrazové rámy. Fabrika bola vlastnosťou jednej účastinárskej spoločnosti. Škoda sa z poistenia vyvahradiť.

Revolver v škole. V škole obce Mikola (st. satmárska) udalo sa veľké nešťastie. Žiak Elemér Nagy počas prestávky prehľnal sa v priečinku učiteľovho stola, kde našiel jeden revolver. Chlapec nevedel, že je revolver nabitý a namieril ho na svojho spolužiaka Franca Ballu. Revolver vystrelil a guľa vletela do srdca Francovi Ballovi, ktorý mŕtvý klesol. V tejto záležitosti vyšetrovanie je zavedené.

Potrestaní vystahovaleckí agenti. Z *Beregszászu* oznamujú: Podžupan stolice beregskej v lete proti agentom, ktorí vábili ľud, aby sa vystahoval do Ameriky, zaviedol prísne pokračovanie a lapených agentov vrchnosti čo najprisnejšie pokutovaly. Najnovšie policajný kapitán mesta Munkáču tamojších obyvateľov Wolfa *Morgensterna*, Ignáca *Weisza* a Herša *Neumanna* odsúdil pre tajné sprostredkovanie vystahovania každého na 600 korún peňažnej pokuty a na dva mesiace do chládku.

HOSPODARSTVO.

Hospodárske rady.

Ako chovať ošípané? Skoro aj tá najchudobnejšia rodina zaopatří si nejaké prasiatko, aby si ho na slatinu vychovala, ale zas málo je takých gazdov, ktorí by sa o chovu a o opateru ošípaných náležite postarali.

Všeobecná je tá mienka, že ošípaná najradšej zdrúzuje sa v nečistej kaluži a v blate, ale o protive tohoto môže sa každý presvedčiť, keď si dvor tak zariaďime, aby ošípaná tam najšla vždy čistú vodu a uvidíme, že ona ani neobzre sa o kaluž. Taktiež rozšírená

je tá mienka, že ošípaná vydrží aj tu najväčšiu zimu. Vydržať síce vydrží a netreba jej bundu dať spraviť, ale na ujmu gazdovu, lebo tá sila, čo by mala slúžiť na *vykrmenie* ošípanej, spotrebuje sa na udržanie tepla; slovom tí, ktorí sa nestarajú o to, aby ošípaná mala cez zimu 13—15 C° teplý chliev, veľkú časť krmiva bez potreby zničia.

Chliev pre ošípané má byť čistý, suchý, hnoj má sa často z neho vyhadzovať a novým stelivom zamieňať; chliev ma byť chránený pred vetry a na ňom škáry majú sa dobre zamazať. Kto si ošípané tak opatruje a chlievy pre ne tak sriadi, istý môže byť, že na *vykrmenie* 3 ošípaných nespotrebuje viac krme, ako ten, ktorý si *výšvedené* pokyny nevšímne, na *vykrmenie* 2 ošípaných. Keď sa jedna tretina krmiva usporí, zplatí sa krmniky a chlievy tak zariadiť, aby oni svojmu cieľu zodpovedaly.

Len tak môže sa očakávať prajný výsledok pri každej práci, keď ju rozumne vykonáme.

Ovsená múka. V najnovšej dobe sa vôbec odporuča ovsená múka nielen ako živnosť, ale i ako liek veľmi dobrý. Spolučiastky ovsu sú tak složené, že pôsobia čo najpriaznivejšie na ústroje tela ľudského. Ovsená múka sa podobá pravzoru našej potravy v materskom mlieku, áno, ba jesto v nej niečo viacej bielkoviny. Malým deťom, ktoré sa ešte pridávajú dáva sa polievka z ovsenej múky a tie najlepšie druhy múky pre deti, ktoré sa vychvaľujú čo náhrada za materské mlieko, záležia len z pripravenej ovsenej múčky. Ovso má nielen polovicu škrobu, osminu bielkoviny a šestnástinu tuku, ale i veľké množstvo životných solí, ktoré prispievajú veľmi značne ku tvoreniu sa krve a majú silnú vôňu, ktorá podporuje trovenie. Táto vôňa je prirodzeným korením, čím sa jedlá z ovsenej múky pripravené veľmi výhodne vyznačujú pred druhými múčnymi pokrmami, ktoré sú svojou povahou bez chuti a mnohých priprav požadujú, aby sa chutnými stali. Všetkým slabým ľuďom odporuča sa, aby častejšie dostávali kaše z ovsenej krupice a ovsenú krupovku. Vychudnuté osoby po požívaní tejto potravy sa v krátkom čase zotavia, keď požívajú kašu z ovsenej krupice a polievku z ovsenej múky. Slabým deťom poskytuje ovsená polievka nedostížiteľnú posilu.

Na našich stranách vlasti sa rodí ovsu dost mnoho a preto by bolo dobre aspoň pre nezdravé osoby požívať jedlá pripravené z ovsenej múky. Takým spôsobom by bol lacný a istý liek v domácnosti, ktorý je istejší a účinlivejší, ako všetky tajné lieky, ktoré bývajú po novinách ohlasované.

Proti hnilobe zemiakov. Hnitie zemiakov zapríčiňuje istá drobná plesňová huba tým, že skrze ňu v zemiaku tvoruje sa mlieková kyselina. Keď sa táto plesňová huba dostane na zemiak, začne hneď hniť; teda hnitie zemiakov môže sa aj umele zapríčiňiť.

Keď sa akákoľvek neduha základne pozná, už tá okolnosť veľa prispeje k tomu, že sa liek proti nej ľahšie dá vynajst. Dokázané je, že železná skalica je

dobrý prostriedok proti hnilobe zemiakov. Prvý pokus previedol sa nasledovne:

Dve role sa jednako obrobily, len že jedna poviezla sa obyčajným hnojom a druhá roztlčenou železnou skalicou. Na roli, ktorá bola železnou skalicou poviazaná, neukázal sa tento neduh a zemiaky z nej nehnily ani cez zimu. Tomuto podobných pokusov previedlo sa už vo viacerých hospodárskych školách a vždy s dobrým výsledkom.

Podobný dobrý prostriedok je aj medená skalica, len že táto je niečo drahšia, ako železná; len že tých pár krajciarov, čo sa na skalicu vydá, vyplatí sa mnohonásobne. Skalica proti hnitiu zemiakov môže sa dvojako upotrebiť, buď sa roztlčie a pozorne po roli rozháďže, alebo sa vo vode rozpustí a touto sa roľa poleje. Na 100 litrov vody upotrebí sa 2¹/₂ klgr. z menovaných skalíc.

Ale nie len pripravovaním pôdy dajú sa zemiaky proti hnilobe brániť, ale aj vyberaním. Zemiaky obyčajne sa berú rad radom a upotrebia sa buď na jedlo, alebo na krmu. Na preberanie zemiakov sa málo pomyslí, najviac ak sa dá pozor na to, aby sa celkom čisté na jedlo pre ľudí upotreбили a pre dobytok môžu byť už aj niečo nachytené. Keď si dá gazda záležať na tom, môže si za niekoľko rokov aj dochovať takú fajtu, ktorej sa tak ľahko nechytí plesňová huba. — *Cez zimu, keď sa najviac zemiakov upotrebuje, nech vyberá najkrajšie zemiaky, ktoré majú peknú hladkú šupku a sú okrúhle na stranu, tieto nech odkladá na suché miesto a na jar tieto nech upotrebí na sadenie.*

Ale krem *výšvedených*, dvojakých spôsobov proti hnilobe zvlášne účinkuje ešte aj miestnosť, kde sa zemiaky držia a hnoj, akým sa role povážajú. Menovaná plesňová huba svoje zárodoky roztrásie všade; gazdovi teda veľa má záležať na tom, aby sa tieto zárodoky zničily. Hnilé zemiaky *nemajú sa nikdy vyhodiť na hnoj*, ale sa majú *hodiť do ohňa a tam spáliť*; takýto hnoj, vyvezený na rolu, nakazí ju celú a vtedy bolo darobné naše ustávanie.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

DOPISY.

Pochvalen Pán Ježiš Kristus!

Otený pán Redaktor!

Prosíme o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

Nazdávali sme sa doteraz, že sme my našu vlast milujúci a nášemu svätému náboženstvu verní Slováci a naraz sme sa so skalických «Ludových Novín» museli dozvedieť, že sme Francúzi. «Ludové Noviny» nás preto pokrstily na Francúzov, lebo nechceme byť prepíati národnári, ktorí sa so socialdemokratmi, ako čert s diablom spojili. Nuž preto, že ste sa vy s červenými socialdemokratmi spriahli, my nebudeme Francúzi, lež nášemu náboženstvu a našej kresťanskej ľudovej strane vždy verne oddaní ľudáci. Nedáme sa zožrať ani socialdemokratickým, ani národnárskym vlkom, nado všetko kým tak veľazaslúženého muža, duchovného patera máme, ako je náš pán farár Michal Dobrovodský.

Pre našu vernosť a vytrvalú oddanosť ku kresťanskej ľudovej strane, «Ludové Noviny» a «Slovenský Týždenník» napádajú zvlášte nášho pána farára, snášajú proti nemu všeliaké podlé luhániny a pomlavy. — Len že takému mužovi, ako je náš pán farár, neuškodí ani sto takých pekelných striel, akými «Ludové Noviny» a «Slovenský Týždenník» proti nemu a proti celému duchovenstvu katolíckemu strielajú.

Náš pán farár je ako spravodlivý, ku každému vlúdny a ľudský, pre jeho statočné a príkladné účinkovanie všestranne vysoko vážený a obľúbený. Je on vždy medzi nami, poučuje nás, prispieva nám radou a pomocou vo všetkom; oduševňuje nás k dobrému a napomína dobromyseľne ešte aj tých, o ktorých vie, že su mu za jeho pravdomlivosť zatiaľ nepriateli. Miluje on pravdu a nenávidí nepravdu; tých ale, čo sa od pravdy zatvrdlive odchyľujú, neodtúsa, lež ich láskave ku sebe priviňuje.

Tomu sa my nedivíme, že «Ludové Noviny» a «Slovenský Týždenník» nášho pána farára napádajú a urážajú. Robia to s každým katolíckym duchovným, čo im neni po srsti. Je to známe remeslo všetkých národnárov. V tomto zvlášte vyniká natisnutý nám krajinský vyslanec, Milan *Ivánka*. — Tento keď už proti nášemu pánu farárovi ničoho vykonať nemohol, najal si istého tak zvaného «Amerikána», aby ho opisoval, jeho kázne si značil a všemožne mu život trpčil. — Bolo by ale lepšie bývalo, keby ten chýrny dopisovateľ národnárskych novín tam za tou veľkou mláku v Amerike bol ostal. Veď čo bolo jeho prvé účinkovanie, keď sa domov navrátil? Matku a zomrelého otca preklímal. Bohu a Panne Marii sa rúhal a keď ho za to z krčmy vyho-

dili, písal do národnárskych plátok, že je tomu na príčine pán farár.

Nuž či pán farár aj tomu bol na príčine, že sa istému gazdovi 59 meciok raží stratilo, za čo ktosi v Prešporoku 8 dní sedieť musel? Že sa zas na Lúčkach sliepky varily a že tam šunky a iné veci potajomne zmizly, snáď aj tomu bol na príčine pán farár?

O týchto veciach vypisujte, bratku! Vtedy budete pravdomlivosť! No, na takých ľudí sa sveril Ivánka. Takýto majú opisovať nášho pána farára a okolitých duchovných. Aký majster, taký učeň!

Z Ujlaku.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

Naša fara počítuje snáď i vyše tritisíc duší. O kresťanských pohyboch sa nám ani nesníva. Jednota Katolíckeho Ludu — žiaľ Bohu — ešte neni utvorená. Kresťanská Ludová strana tu nemá náčelnického apoštola a či podporovateľa. Náš organista-učiteľ je neodvisliak, pri poslednej voľbe ho podporovali židia a kalvíni, ale špatne prepadol proti ľudákovi.

Bažíme za dobrou, v ktorej by sme privítali u nás Jednotu Katolíckeho Ludu a kresťanskú ľudovú stranu. Či len ešte dlho bude trvať naše vzdychanie?

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Ján Vincúr.

Z Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Predseda je len dobrou vecou tá Jednota Katolíckeho Ludu. Za jednu záležitosť, ktorú mal v práci Pavel Valašek pred 20 rokami, som mal platiť 79 korún. Mrzelo ma to. Správca Jednoty našej odovzdal vec pravotárovi Jednoty v Budapešti a ja som len 22 korún platiť. Tá Jednota Katolíckeho Ludu je veľkým dobrodením pre ľud. U nás je už v nej 91 členov.

Kurivo je tu veľmi drahé, siaha tu stojí 36 korún; jedon pán si povšimol záujmy chudoby a už viac vagonov dreva dal po železnici dovieť; hrubé bukové polená sme dostali a siaha nám vyšla len na 22 korún 40 halierov. Pečovanie o chudobu začína korene vpúšťať do pôdy našej farnosti.

S kresťanským pozdravom

J. B. hospodár.

Z A. Kerti

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velačtený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

U nás bola posviacka zvonov. Pobožnosť sa v ti-

chosti odbavila, slova Božieho sme nepočuli. Celá pobožnosť bola pre nás nemou. Jako sme počuli nie náš pán farár, Jozef Schurmann bol tomu príčinou. Po pobožnosti bola veľká hostina na fare. Zdravica ani jedna nebola vynesená. Posviacku previedol gróf a dr. Wilhelm Batthyany, biskupský námestník v Nitre. — Ináče zvony majú utešený hlas.

S Bohom!

Ján Bárak.

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Smutne je to u nás. Už sa nachodia u nás aj podpalači, kmíni, ba i nemravníci. Nedávno dvaja prostopačníci v krčme do naha vyzliekli jedného remeselníka, ktorý má veľa detí. Žena ho s plačom viedla domov nahého cez dedinu. Bolo to veľké pohoršenie. — Ľudí je v nedeľu snáď viac okolo kostola, ako v kostole, čo má mnoho príčin. Ovocie dvojnásobných misií svätých už je v nohy. Je to tu u nás na zaplakanie. Žiaľ my nedovoľuje ďalej písať. Snáď bude aj lepšia doba svitať.

S hlbokou úctou a priateľským pozdravom

Mindus.

Krestania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Spisy redakcii zaslané.

Malé Alleluja. Modlitebná a spevácka knižka pre katolícke školské dietky. Malý formát. Strán 352. Cena výtisku, v plátne viazaného, 80 halierov. — Táto knižka tvorí výfah modlitebnej knižky: Alleluja, skoro zo všetkými piesňami a má nahradiť modl. knižku: Ježiš, priateľ dietok.

Spevníček Alleluja. Je pre dietky zostavený, ktoré v povšedne dni cez školský rok sú pri sv. omši prítomné. Obsahuje 72 notovaných piesní a má nahradiť sošit: Cirkevné piesne. Cena výtisku, v tuhej obálke s drotom sošitého 20 halierov, v polplátne viazaného 30 hal.

Tieto knižky v každom kníhhupectve možno dostať tiež i u pôvodcu **Stefana Janovcsik** farára v **Likavke** ost. pošta Rózsahegy, stol. liptov.

Strom Serafický. Mesačník pre údov III. rádu sv. Františka a Armády sv. Križa. Zodpovedný redaktor a majiteľ **Karol Zsekó**, farár jablonický (Nyitra-Jabloniec) Predplatné na celý rok 1 koruna 50 halierov. Predplatky a dopisy sa zasielajú: Redakcia «Strom Serafický» Nyitra-Jabloniec. S povolením cirkevnej vrchnosti v Ostrihome.

Zivot Ježiša Krista, Božského Spasiteľa nášeho. Písal **Bernard Schmidt**, dekan v **Glandorfe**. Preložil **Ján**

Krssák, archidiakon a farár v **Lutile**. S povolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v **Trnave**. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

Legenda čili čítanie o svätých a vyvolených Božích. Sošit II. Dľa prastarých a najnovších, cirkevnými vrchnosťami odobrených prameňov spracovali: **Andrej Truchlý**, **Vincent Havlíček** a **Martin Kollár**. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha). Druhé, opravené, ilustrované vydanie. S povolením cirkevnej vrchnosti. Na sklade v Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v **Trnave** (Nagyszombat) 1908. Cena 3 koruny.

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazm okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v **Trnave** (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Svätý Izidor čo priateľ sedliakov. 37 strán. Cena 8 halierov. Spracoval a vydal druhý raz dr. **Jozef Janda**, dekan farár v **Nyitrapereszlény**. Túto zriedkavo znamenitú knižku veľmi vrele odporúčame ct. čitateľom.

Rozmary a žarty.

Po processe. V jednej spoločnosti pýtali sa šikovného maliara, že jakoby najzodpovednejšie vymaloval dvoch takých ľudí, z ktorých jeden vyhral process a druhý ho prehral?

Maliar odpovedal:

— Ktorý vyhral process, toho by som vymaloval v košely a druhého nahým.

Dobrá dcéra. Marienka navštíviae svoju družku **Boženku** a najdúc hu cele rozčulenu utrpne sa jej pýtala:

— Čo je tomu na príčine, že si tak rozčulená?

Boženka: Ale prosím fa, služka nám ochorela a teraz moja tiež chorá matka musí obed navariť.

Odkazy redakcie.

J. Zs. F. Vďačne dáme na vedomie.

Dopisovateľ, Budapest. Nehnevajte sa. V budúcom čísle istotne.

P. P. P. Čo je s vami? Vari ste zmrzol?

S nepríjemnými následkami spojené je často bolenie žalúdka, tvrdá stolica, záha, nechť k jedeniu, napínanie, kyslé grganie, tlačenie žalúdka, krčce, zdrevenenie údov a všeliaké nervozné bolesti. Načo sa teda vystavovať neudhom, keď sa tomu ľahko dá odpomôcť skrze pôvodné *Fellerové Elza pilulky*. — Šesť skatuliek franko 4 koruny. Pôvodné len u mňa **V. Eugena Feller** *Štubica*, **Kostolná ulica 20.** (Záhrebská stolica.)

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 21. novembra

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. Pšenica: kiská K 25.65—26.00, stolnobelehradská K 25.45—26.70, peštianska K 25.55—26.50, banátska K 25.60—26.65. — Raž: prvotriedna K 21.00—21.30, druhotriedna K 20.80 do 20.90. — Jačmeň: prvotriedny K 16.20—16.40, druhotriedny K 15.80—16.10. — Proso: K 13.75—14.00 — Ovos: prvotriedny K 17.10—17.90, druhotriedny K 16.80 do 17.10. — Kukurica: Kor. 14.00—14.20. — Repica: 31.50—32.50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19.90	19.50	19.10	18.70	18.30	17.90	17.70
		č.	7	7½	8		
		K	16.30	14.70	8.90		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7.00, hrubé K 7.10.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 19.00—20.00, fazuľa strakavá K 12.50—13.50. — Hrach: nelúpaný, čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 24.00—46.00. — Šošovica: čistá K 30.00—58.00. — Konopné semä: K 22.00—23.00. — Mak: K 50.00—51.00. — Rasca (kmin): Kor. 107.00—109.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 140.00—141.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 105.00—110.00, 3-kusová K 112.00—113.00, vidiecka K ——— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 136.00—150.00, lucerna jasnozorná K 118.00—133.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 20.75—21.75, bosenský (z r. 1907.) K 29.00 po 100 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 16.50—17.00 (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 15.75—16.25 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 37.50, fiumánsky White-Star (***) K 31.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 78.50 do 79.50, kockový K 80.50—81.50, žltý K 78.50—79.50 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 180.00 do 180.50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51.00—51.50.

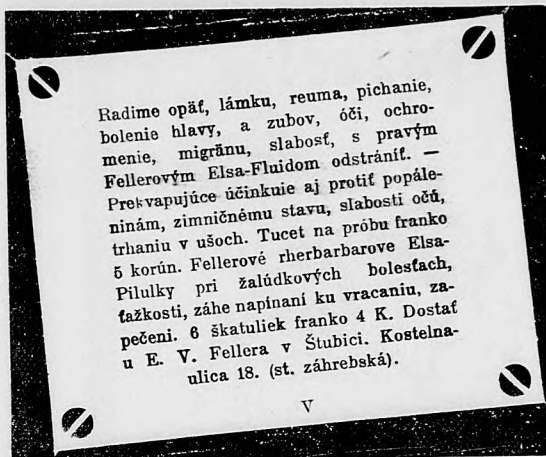
Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6.30—6.40, žlté K 6.60—6.80 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 116—118, od Tisy K 115—117, sedmohradské K 115—116 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.16—1.24 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.60—2.40, sliepky na polievku K 3.20—3.40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 2.00—2.20, k vareniu K 1.60—1.80, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Najlepší český prameň k objednaníu.

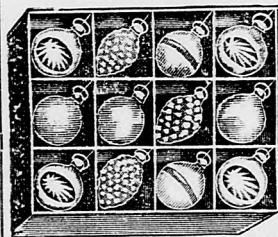

Lačne perie na postel!

1 kg. sivé drapané 2 K, leďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

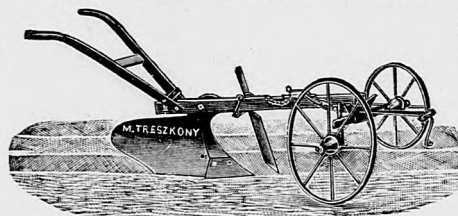
Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K.; polpáperie 20 K.; paperie 24 K.; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolený. Za nezodpovedné návrat peňazi. S. Benisch v Deschenitz číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Najnovšia ozdoba vianočného stromu.

12 kusov odborne vybraných rôznej farby a strieborné guľky zo skla a ovocie v kartone pečlivo obalené dla veľkosti a vývodu predmetov K —40, —50, —60, —70, —80, —90, 1.—, 1.30, 2.—. 6 kusov v kartone vo väčšom vývode K —60, —80, —90. Odborný výber 24 kusov po K —80, 1.20. 36 kusov K 1.35, 1.60, 2.—. 48 kusov K 2.10, 2.50, 2.60. 60 kusov K 2.20 2.80, 3.20. 3 kusy vzduchoguliek zo skla K —50. Anjel k vianočnému stromu K —40, —50, —60. Lametta (anjelviasy), zlate alebo strieborné v kuverte K —06. Orechový drôt (držiste konfektu) 100 kusov K —20. Sviečky k vianočnému stromu, 24 kusov v kartone K —50, —60, väčšie, 15 kusov v kartone K —53, —75. Sviečkové držadla tucent K —50. Zasiela pri predbežnom zaslaní peňazi. Objednania vyše dvoch 2 korún s postovou dobierkou cis a kr. dvorný lifierant Hanns Konrad vývozný dom Brůx číslo 2050. (Čechy.) Hlavnýobrázkový cennik na žiadosť franko a zdarma.

Panom hospodárom odporúčam svoje najnovšie:

Mlať čky ručne a žen-túové. Zen-túre kyté, bezpečné. Pastorky Mi facie garnitury. Rařtäre. Tryery. Seřkovic. Stroje na rezanie kapusty. Strunadla na burganu. Pluhy. Brany. Stroje na sietie. Hrable. (Hollingsworth.) stroje na mořzovanie kukurice. Srolovniky Stroje na lamanie kory. Stroje na miesenie hlíny. Okružné pily. Decimalky. Mangle na prádlo, atď.

Obrázkové cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko

Michal Treskoň

strojnik a majitel' dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicsce, Trencsenmegye).

Pozor!

Malé prechladnutie, influenza, nepatrné, pokašľavanie dostatočné sú, aby zdraviu hrozilo veľké nebezpečenie, pričom liečenie shtné často i celý majetok. Plúcová nemoc je táto krozná choroba, tam sa ukrýva za pokašľávaním, je to teda dostatočná príčina k tomu, aby každý kto kaštie

koho prsá bolia, je zašlamovaný, kto nemá chuti k jedeniu, potí sa a zoslábnú, hneď užíval zlatou medailon vyznačený.

Örkény sirop lipového mädu,

ktorý utišuje kaštie, zastavuje krvavé plucanie, zvlášte rozpušťa šlajm, prekáža oslabujúce potenie sa vnoci a napráva chuť k jedeniu. Kto ťažko dýcha nech ho bezodkladne užíva, bo jeho upotrebenie prevyšuje všecko očakávanie. Cena jednej fľašky na príbu 3 koruny, veľkej fľašky 5 korún, a 3 fľašky franko 15 korún. Spôštovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazi posiela dorabateľ

Örkény „Apostol“ lekáren

Budapeš, József-körut 64. (S Klad 76.)

Najdokonalejší

a najspofahlivejší liek domáci, ktorý spolu ako ústna voda, zarovnak aj ku ochrane vlasov, kože a ako prostriedok posilňujúci a bolesť ulavujúci skutočne sodpovie svojmu povolaniu je opravdový

Slanovinový lieh sily

fľaška po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách.

Potrebný v každej domácnosti. Všade k dostaniu vo fľaškách po 30, 40 hal., 1 a 2 korunách. 10 kusov malých fľašiek za 3 koruny posiela poštovou dobierkou alebo pri poprednom zaslaní peňazi. Laboratorium KOSMOS, Györ.

Bruyère drevené fajky.

Fabrikát prvej jakovosti z nepustného opravdového Bruyère dreva.

Prijemné a suche fajčenie prelo ohľadom čistoty a chutnávosti paru nemá.

Vo Vlasnom zaujme pýtať treba moj rozmanitý cenník s viac než 3000 obrázkami.

Hladká hlava s veľmi zahnutým Bruyère odlejakom, pipka s rohovým koncom a s hodbabným šlauchom v dĺžke asi 21 cm. K 1.50. Táže fajka, lež s okruhlou hlavou rezanou z Bruyère dreva K 1.80 — Največší výber vecí k fajčeniu potrebných možno najš v mojom cenníku, ktorý sa zdarma a franko rozposiela.

Rosposiela cis. a král dvorný liferant Hans Konrad dom vývozný Brúx, č. 501. Čechy.

Oznamy príjima

administrácia

„Kreš'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

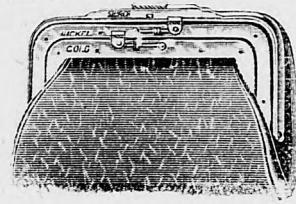
Pri objednavkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

Novota!

Novota!

Kľučová-Vexir tobolka

može otvorená byť len kroz tých čo ju znajú a každej tobolke pripojená je úprava upotrebenia. Z čiernej pevnej kože

spevným vnútorným futrom, s fajnovým niklovým závorom, s 3 rozdielnymi fadmi, každý fad pre seba k otvoreniu, ľahko k prehľadnutu a veľmi prestratiná. K 1.80. Táže la z opravdovej kože morského psa K 2.50. Najväčší výber v tobolkách, vreckách na peňaze, schrankách na cigare a cigarety v hlavnom cenníku. — Zasiela pri predbežnom doposlaní peňazi c. a k. dvorný liferant Hans Konrad vývozný dom Brúx číslo 502. (Čechy). — Hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí kospodári všeliakými figlami rozširovaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peňaze nevyhadzovali za pokrovce ktoré nevideli a ktoré vo všeliakých českých fabrikách sshotovuju z kalmuku a barchetu odhodlali sme sa že zvláštnej trvavnosti, celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dorobu pokrovce do obchodu zavedeme ktoré sodpovedajú všetkým nárokom objeonavateľov.

Vyhodné ceny pre polnych hospodárov:

Veľky a široký pokrovce na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej jakovosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na príbu objednané zasielame franko na každú zetezničnú a postovú stanicu.

Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide» nožnice na strihanie lichvy s nahradným nožom cena 1 zl. 60 kr. Povodné «Pegoet Freres» francizske nonice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučá atressa objednania:

SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone **SOMOGYSZILL**.

Za dobrotu a povodnosť tovaru zaručka. Za nezodpovedne dáme zpiatky penaze.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vy brazením hodin a tovaru zo zlata a striebra atd.

Prvá dielňa hodin v Brúx **Hans Konrad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Švajciarského systému Roskopf patent hodinky K 5.— Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remonloir hodinky K 8-40. Žiadne risko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujete hneď

Beretvás-pastilly

Dorába Tomáš Beretvás, lekárník Kispest.

Pri 3 škatalkách zasielka franko.

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavybolenie. — Gena K 1.20. Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekární!